

1545. Toplantı, 2-4 Aralık 2025 (DH)

H46-42 Selahattin Demirtaş (No. 2) grubu v. Türkiye (Başvuru No. 14305/17)

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının icrasının denetimi

Referans belge

CM/Notlar/1545/H46-42

Kararlar

Bakanlar Komitesi

1. Bu davalarda Mahkeme'nin, ilgili tarihlerde TBMM'nin seçilmiş üyeleri olan başvuranların, suç işlediklerine dair makul şüpheyi destekleyecek delil bulunmamasına rağmen gözaltına alındıklarını (5 § 1 ve 3. Maddelerin ihlali) ve yakalanma ve tutuklanmalarının farklı bir amaç güttüğünü (5. madde ile bağlantılı olarak 18. maddenin ihlali) tespit ettiğini hatırlatmıştır; başvuranların yasama dokunulmazlığının kaldırılması ve siyasi konuşmaları nedeniyle cezalandırılmaları sürecinin öngörülebilir olmadığını ve kanunla öngörülmüş olmadığını (10. madde) ve bunun sonucunda tutuklanmalarının, TBMM faaliyetlerine katılmalarını fiilen imkansız hale getirdiğini (1 nolu Protokolün 3. maddesinin ihlali) *Yüksekdağ Şenoğlu ve Diğerleri* davasında da, soruşturma dosyasına erişim talebini reddetmek için ulusal mahkemenin basmakalıp gerekçeler kullanması nedeniyle, tutukluluğun hukuka uygunluğuna ilişkin ivedi karar verme hakkının ihlal edildiğine hükmettiğini hatırlatmıştır (5 § 4);

Bireysel tedbirler ile ilgili olarak

2. Mahkeme'nin yakın zamanda verdiği *Selahattin Demirtaş No. 4* kararında, Demirtaş'ın tutukluluğunu gerekçelendirmek için Ağır Ceza Mahkemesi tarafından sunulan aynı delilleri ve gerekçeleri incelediğini ve bunların Demirtaş'ın söz konusu suçları işlediğine dair makul şüpheyi oluşturmak için yeterli olmadığını tespit ettiğini ve yetkililer tarafından başvuranla ilgili olarak alınan tedbirlerin aslında başka bir amaca hizmet ettiği sonucuna vardığını belirtmiştir;

3. Mahkeme'nin *Selahattin Demirtaş (No. 4)* kararındaki bulguların, başvuru sahiplerinin tutukluluğunun devam etmesinin haklarının ihlalinin uzamasına ve davalı Devletin Sözleşme'nin 46. maddesinin 1. fıkrası uyarınca Mahkeme kararını yerine getirme yükümlülüğünün ihlaline yol açacağı yönündeki Komite'nin görüşünü desteklediğini vurgulamıştır;

4. Anayasa Mahkemesi ve bölge temyiz mahkemesi dahil tüm makamların, Sözleşme uyarınca, Mahkeme kararlarını zamanında uygulamakla yükümlü olduklarını ve ayrıca, Mahkeme'nin 18. maddeye göre, başvuranların 2016 yılından bu yana, çoğulculuğu bastırmak ve siyasi tartışma özgürlüğünü kısıtlamak gibi başka bir amaçla özgürlüklerinden mahrum bırakıldıkları sonucuna vardığını hatırlatmıştır;

5. bu nedenle yetkilileri, başvuranların derhal serbest bırakılmasını sağlamak için ellerindeki tüm imkânları kullanmaya güçlü bir şekilde çağırmıştır;

6. *Yüksekdağ Şenoğlu ve Diğerleri* davasındaki diğer başvuru sahipleri ile ilgili olarak, yetkililerden, aleyhlerinde yeni delil bulunmaması halinde, Mahkeme'nin 18. madde ile 5. maddenin ihlal edildiği yönündeki kararının, *restitutio in integrum* ilkesini sağlamak için başvuru sahiplerinin beraat etmesini gerektireceğini göz önünde bulundurarak, ceza yargılamasındaki gelişmeler hakkında güncel bilgi sağlamaya devam etmelerini talep etmiştir.

7. 1553. Toplantısında (Mart 2026) bireysel tedbirlerin incelenmesine devam edilmesine karar vermiştir. (DH).